

Rezultat D.3.5.1

Akcijski načrt lokalne skupnosti za upravljanje z biodiverzitetjo in Ustanovitveni akt

Sofinancirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Evropske unije in EACEA ni mogoče šteti za odgovorne za navedene informacije.

https://www.eacea.ec.europa.eu/about-eacea/visual-identity/visual-identity-programming-period-2021-2027/european-flag-emblem-and-multilingual-disclaimer_en

2025 © Evropska unija. Razen če ni navedeno drugače, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena pod licenco Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe. Za uporabo ali reproduciranje fotografij ali drugega gradiva, ki ni v lasti EU, je treba dovoljenje pridobiti neposredno od nosilcev avtorskih pravic.

Za pristop k Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitete Central BIC izpolnite spletni pristopni obrazec:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfUh2kAzPgBQqTFtEc0bkPIqSocs3I_pv3mBJUXtDsfVplz6A/viewform?usp=header

Projekt Central-BIC – Temeljna načela

1. Biodiverziteta kot skupna vrednota

Projekt Central-BIC izhaja iz temeljnega razumevanja, da je biotska raznovrstnost ključna družbena, gospodarska in kulturna vrednota. Pobuda je skladna s Strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 ter Evropskim zelenim dogovorom in obravnava varstvo biodiverzitete ne kot omejitveni dejavnik, temveč kot ključni spodbujevalec lokalnega razvoja in inovacij.

2. Usklajevanje podeželskih skupnosti in varstvo narave

Projekt se opira na dejstvo, da podeželske skupnosti, ki obsegajo približno 80 % evropskega ozemlja in v katerih živi 30 % prebivalstva, predstavljajo ključni dejavnik pri ohranjanju biotske raznovrstnosti. Namen projekta je zmanjšati nasprotja med naravovarstvenimi politikami in lokalnimi gospodarskimi interesi z vzpostavljanjem sodelovalnih in vključujočih pristopov ter z razvojem rešitev, pri katerih okoljska trajnost prispeva k dolgoročni gospodarski vzdržnosti podeželskih območij.

3. Od subvencij k tržnim mehanizmom za ekosistemske storitve (PES)

Projekt Central-BIC si prizadeva spodbuditi prehod od tradicionalnih subvencijskih mehanizmov k tržno zasnovanim modelom plačil za ekosistemske storitve (PES). Pri tem izpostavlja naslednja izhodišča:

- prepoznavanje in vrednotenje ekosistemskih storitev, ki izhajajo iz trajnostno naravnanih dejavnosti, (npr. ekstenzivna živinoreja, trajnostno gozdarstvo, trajnostni turizem);
- spodbujanje ter nagrajevanje proizvajalcev, ki delujejo odgovorno, s krepitvijo ozaveščenosti potrošnikov in s krepitvijo trajnostnih vrednostnih verig;
- razvoj PES-sistemov, ki združujejo ekonomske spodbude in tržno prepoznavnost za proizvode in prakse, prijazne biodiverziteti.

4. Trajnostna proizvodnja in potrošnja

Projekt želi načelo trajnostne proizvodnje in potrošnje udejanjiti z vzpostavitvijo neposredne povezave med varstvom biotske raznovrstnosti in tržnim povpraševanjem. To vključuje spodbujanje družbene odgovornosti potrošnikov ter vzpostavljanje pogojev, v katerih so proizvajalci za okolju prijazne prakse ustrezno nagrajeni. S tem se oblikuje krožen odnos med proizvodnjo, potrošnjo in vrednotenjem biotske raznovrstnosti, ki krepi trajnostne tržne mehanizme in podpira dolgoročno ohranjanje ekosistemov.

5. Model skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet (BCS)

Project Central-BIC si prizadeva vzpostaviti in uveljaviti koncept skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet (BCS):

- Participativni model upravljanja, ki vključuje lokalne oblasti, kmete, združenja, podjetja in občane.
- Skupnost skrbništva za ohranjanje biodiverzitet (BCS) opravlja funkcijo usklajevanja trajnostnega upravljanja prostora ter varstva naravne in kulturne dediščine.
- BCS uporablja pristop od spodaj navzgor ter sodelujejo pri izmenjavi dobrih praks in vključevanju v čez nacionalne mreže znanja in sodelovanja.

SPORAZUM SKUPNOSTI SKRBNIŠTVA ZA OHRANJANJE BIODIVERZITETE Central BIC

Skupnost skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC je vzpostavljena v skladu s strateškim ciljem projekta Central BIC in z relevantnim okvirom politik EU na področju biodiverzitet, vključno s Strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 ter Evropskim zelenim dogovorom. Ti strateški dokumenti poudarjajo nujnost obnove degradiranih ekosistemov, zagotavljanje ekosistemskih storitev, aktivno vključevanje lokalnih deležnikov ter ublažitev navzkrižji med človeškimi dejavnostmi in cilji varstva narave.

V tem okviru si Skupnost skrbništva Central BIC prizadeva prispevati k odzivu Srednje Evrope na izgubo biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev (ES), na pomanjkanje ozaveščenosti in prepoznavanja njihove vrednosti med podeželskimi skupnostmi in potrošniki ter k obravnavi in omilitvi napetosti med podeželskimi skupnostmi in naravovarstveniki. Skupnost deluje po načelu, da so lokalno skrbništvo, deljena odgovornost in čez nacionalna usklajenost nujni za zagotovitev dolgoročne ekološke, družbene in gospodarske odpornosti.

Podpisani projektni partnerji, vsak v okviru svojih institucionalnih pristojnosti in odgovornosti,

S TEM IZJAVLJAJO

da pristopajo k Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC ter se zavezujejo, da bodo:

1. konstruktivno sodelovali ter zagotavljali redno in aktivno udeležbo v vseh koordinacijskih in spremljevalnih procesih;
2. podpirali in izvajali lokalne aktivnosti, ki neposredno ali posredno prispevajo k ohranjanju biodiverzitet, obnovi ekosistemov in trajnostnemu upravljanju prostora;
3. spodbujali ozaveščanje lokalnih akterjev in širše skupnosti o vrednosti biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev;
4. upoštevali, da organizacijski okvir, pristojnosti, postopki, pravila koordinacije in komunikacije ter obveznosti spremljanja Skupnosti izhajajo iz Akcijskega načrta, ki je priložen temu dokumentu in predstavlja njegov sestavni del;
5. sprejeli, da se Sporazum lahko pregleda in po potrebi spremeni vsakih pet let; če do sprememb ali podaljšanja ne pride, ostane v veljavi, dokler ni formalno nadomeščen ali preklican z uradnim pisnim obvestilom.

Partnerstvo Central BIC

AKCIJSKI NAČRT SKUPNOSTI SKRBNIŠTVA ZA OHRANJANJE BIODIVERZITETE Central BIC

1. Cilji in vsebinski okvir

1.1 — Akcijski načrt vzpostavlja strateški, organizacijski in postopkovni okvir, ki usmerja dejavnosti Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC za obdobje petih (5) let.

1.2 — Določa skupna pravila za delovanje Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC, vključno s koordinacijo, notranjo organizacijo, postopki odločanja, izvajanjem aktivnosti, obveznostmi spremljanja ter pravili komuniciranja, s čimer zagotavlja usklajenost med sodelujočimi območji v okviru projekta Central BIC.

1.3 — Akcijski načrt predstavlja temeljni dokument za operativno uresničevanje skupne vizije Skupnosti skrbništva. Opredeljuje strukturiran in preverljiv nabor zavez, ki se izvajajo na lokalni ravni, pri čemer se zagotavlja njihova skladnost s čez nacionalnimi rezultati in načeli projekta Central BIC.

1.4 — Določila tega Akcijskega načrta veljajo za vse deležnike, ki so pristopili k Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC. Sprejem tega načrta je pogoj za sodelovanje v Skupnosti in za upravičenost do sodelovanja v usklajenih skrbniških aktivnostih.

1.5 — Izvajanje tega Akcijskega načrta vzpostavlja skupni okvir upravljanja, ki podpira prostovoljno usklajevanje na področju skrbništva biodiverzitet, krepitve ekosistemskih storitev ter zmanjševanja konfliktov med varstvom narave in lokalnimi družbeno-gospodarskimi dejavnostmi.

2. Načela Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC

2.1 — Skupnost skrbništva za ohranjanje biodiverzitet Central BIC deluje po načelu, da dolgoročno varovanje biodiverzitet in ohranjanje ekosistemskih storitev zahtevata aktivno udeležbo lokalnih akterjev, ne zgolj regulativnih ukrepov.

2.2 — Akcijski načrt temelji na naslednjih načelih:

a) Varstvo biodiverzitet in krepitev ekosistemskih storitev – aktivnosti Skupnosti morajo prispevati k ohranjanju, obnovi ali izboljšanju biotske raznovrstnosti ter ekosistemskih storitev na območju, na katerem se izvajajo.

b) Usklajenost z znanstvenimi in strateškimi podlagami projekta Central BIC – vsi ukrepi, stališča in odločitve morajo biti skladni s cilji, metodologijami in delovnimi rezultati projekta Central BIC ter morajo dosledno upoštevati uradno sprejeti čez nacionalni okvir.

3. Upravljanje in organizacija

Člen 3.1 – Cilji in vsebinski okvir

3.1.1. Struktura upravljanja ureja organizacijsko sestavo, kategorizacijo članstva ter postopke odločanja v Skupnosti skrbništva za ohranjanje biodiverzitete Central BIC (»Skupnost«).

3.1.2. Ta določba velja za vse člane, ki so vpisani v register članov Skupnosti v skladu z veljavnim postopkom.

3.1.3. Struktura ureja notranje delovanje Skupnosti in ne vzpostavlja pravnih ali finančnih obveznosti, razen če je to izrecno določeno.

Člen 3.2 – Temeljna načela - Skupnost deluje v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) varstvo in krepitev biotske raznovrstnosti ter ekosistemskih storitev;
- (b) transparentnost in odgovornost;
- (c) vključevanje in sodelovanje različnih deležnikov;
- (d) prostovoljno sodelovanje;
- (e) znanstvena integriteta in pristopi, utemeljeni na dokazih.

Člen 3.3 – Kategorije članstva

3.3.1. Članstvo v Skupnosti je odprto za posameznike, organizacije in institucije, ki sprejemajo načela, določena v tem dokumentu.

3.3.2. Skupnost vključuje naslednje kategorije članstva:

(a) Ustanovni člani: subjekti, ki sestavljajo izvorno partnerstvo projekta Central BIC ter nosijo strateške in upravljalvske pristojnosti.

(b) Ambasadorji: člani, ki aktivno promovirajo Skupnost, prispevajo k obveščanju javnosti, predstavljajo mrežo v širšem okolju ter omogočajo vključevanje novih deležnikov. Sodelujejo pri izvedbi aktivnosti, zagotavljajo podatke in vsebinske prispevke ter podpirajo tematske procese, pri čemer ne opravljajo formalnih predstavniških funkcij.

(c) Podporni člani: člani, ki podpirajo Skupnost in sprejemajo njena načela.

3.3.3. Vsi člani, ne glede na kategorijo, morajo biti vpisani v register članov Skupnosti.

Člen 3.4 – Postopek pridružitve

3.4.1. Članstvo postane veljavno z oddajo Pristopne izjave preko uradnega spletnega obrazca in/ali s podpisom Izjave o pristopu.

3.4.2. Po potrditvi vloge se prijavitelj vpiše v register članov Skupnosti in pridobi status člana.

Člen 3.5 – Organi upravljanja

Upravna struktura je sestavljena iz:

- (a) Skupščine;
- (b) Upravnega odbora;
- (c) Lokalnih koordinacijskih enot.

Člen 3.6 – Skupščina

3.6.1. Skupščina je sestavljena iz vseh registriranih članov.

3.6.2. Skupščina se skliče enkrat letno, z možnostjo izvedbe zasedanja na daljavo (spletno srečanje) ali v obliki srečanja v živo.

3.6.3. Skupščina izdaja ne zavezujoča priporočila glede strateških prioritet, zaznanih potreb in doseženega napredka Skupnosti.

3.6.4. V postopkih odločanja se sklepi sprejmejo z večino prisotnih članov, razen če je določeno drugače.

Člen 3.7 – Upravni odbor

3.7.1. Upravni odbor (»UO«) je osrednji organ odločanja v Skupnosti.

3.7.2. UO sestavljajo vsi ustanovni člani ter vsi ambadorski člani.

3.7.3. UO se sestane po potrebi, in sicer na pobudo predsedujočega ali na pisno zahtevo najmanj dveh članov UO. Obveznost rednega periodičnega zasedanja ni predpisana.

3.7.4. Upravni odbor:

(a) določa strateške usmeritve;

(b) odobri spremembe tega upravljskega dokumenta;

(c) potrjuje vsebinske usmeritve za aktivnosti Skupnosti;

(d) obravnava zadeve upravljanja, ki zahtevajo usklajevanje ali nadzor.

3.7.5. Odločitve se sprejemajo z navadno večino prisotnih članov.

3.7.6. Spremembe tega okvira zahtevajo dvotretjinsko večino prisotnih članov UO.

Člen 3.8 – Lokalne koordinacijske enote

3.8.1. Lokalne koordinacijske enote (»LKE«) zagotavljajo operativno in administrativno podporo na regionalni oziroma lokalni ravni.

3.8.2. Vsako lokalno koordinacijsko enoto organizira in vodi pristojni ustanovni partner za posamezno območje.

3.8.3. Naloge LKE vključujejo:

(a) ohranjanje ter spodbujanje sodelovanja lokalnih deležnikov;

(b) podporo pri izvajanju aktivnosti Skupnosti na območju njihovega delovanja;

3.8.4. LKE lahko znotraj svojega območja delujejo samostojno, vendar morajo pri tem dosledno spoštovati načela in določila tega upravljskega dokumenta.

Člen 3.9 – Obveznosti članov

3.9.1. Ustanovni člani podpirajo oblikovanje strateških usmeritev, izvajajo teritorialno koordinacijo ter prispevajo k dejavnostim upravljanja.

3.9.2. Ambasadorji aktivno promovirajo Skupnost, prispevajo k obveščanju javnosti, predstavljajo mrežo v širšem okolju ter omogočajo vključevanje novih deležnikov. Sodelujejo pri izvedbi aktivnosti, zagotavljajo podatke in vsebinske prispevke.

3.9.4. Vsi člani so dolžni ravnati v dobri veri ter dosledno upoštevati temeljna načela Skupnosti.

Člen 3.10 – Sprejemanje odločitev

3.10.1. Skupščina sprejema priporočila.

3.10.2. Upravni odbor sprejema odločitve, povezane z upravljanjem.

3.10.3. Če ni določeno drugače, se odločitve sprejemajo z večino navzočih članov.

Člen 3.11 – Transparentnost in vodenje evidenc

3.11.1. Dokumentacija, povezana z zasedanji, odločitvami in upravljanjem, se vodi v okviru lokalnih koordinacijskih enot ter posreduje Upravnemu odboru.

3.11.2. Javno dostopni dokumenti se lahko objavijo in delijo prek platform Skupnosti.

Člen 3.12 – Končne določbe

3.12.1. Nobena določba tega okvira ne ustvarja pravnih ali finančnih obveznosti za člane, razen če je to izrecno določeno v pisnem sporazumu.

4. Izvajanje aktivnosti

4.1 – Letna opredelitev prednostnih aktivnosti

4.1.1 – Lokalne koordinacijske enote vsako leto določijo nabor prednostnih aktivnosti, ki bodo izvedene na regionalnem območju, skladno s cilji in vsebinskim obsegom projekta Central BIC.

4.1.2 – Prednostne aktivnosti se izberejo na podlagi:

- a) ustreznosti glede varstva biotske raznovrstnosti ali krepitve ekosistemskih storitev;
- b) izvedljivosti v lokalnem družbeno-gospodarskem in teritorialnem kontekstu;
- c) dopolnjevanja obstoječih javnih ali zasebnih ukrepov;
- d) razpoložljivosti deležnikov, ki so pripravljeni aktivnost izvajati ali pri njej sodelovati.

4.2 – Vrste in značilnosti aktivnosti

4.2.1 – Aktivnosti, izvedene v okviru tega načrta, lahko obsegajo naslednje vrste ukrepov:

- ukrepi za ohranjanje, krepitev ali obnovo biotske raznovrstnosti;
- pilotno preverjanje shem PES ter spremljajočih podpornih mehanizmov;
- programe informiranja, usposabljanja in spodbujanja okoljsko odgovornega ravnanja;
- vključujoče načrtovalske procese z lastniki zemljišč in drugimi akterji na območju
- ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje konfliktov med varstvom narave in rabo prostora;
- vključevanje načel skrbništva v lokalne strateške in prostorske dokumente.

4.3 – Odgovornost za izvedbo na lokalni/regionalni ravni

4.3.1 – Aktivnosti, določene na regionalni ravni, se izvajajo na območju delovanja posameznih deležnikov, pristojnih za izvedbo.

4.3.2 — Skupnost ne prevzema operativne odgovornosti za aktivnosti posameznih članov; odgovornost za izvedbo ostaja na strani deležnika, ki aktivnost izvaja.

5. Poročanje

5.1 — Poročanje

Vsako leto bodo lokalne koordinacijske enote obvestile lokalnega projektne partnerja o izvedenih aktivnostih.

6. Komunikacija in spremljanje napredka

6.1 — Notranja komunikacija

Notranja komunikacija mora zagotavljati pravočasen in učinkovit pretok informacij, potrebnih za namen koordinacije, poročanja in sprejemanja odločitev. Podrobnejši postopki notranjega komuniciranja se določijo v notranjih pravilih delovanja.

6.2 — Zunanja komunikacija

6.2.1 — Javno komuniciranje v zvezi z aktivnostmi, izvajanimi v okviru tega načrta, mora biti v celoti skladno s komunikacijskimi standardi projekta Central BIC, z obveznostmi navajanja virov ter z določenimi pravili vizualne identitete.

6.2.2 — Nobena oblika javnega komuniciranja ne sme biti v neskladju z uradno potrjenimi rezultati, izsledki ali stališči projekta Central BIC, niti jih ne sme relativizirati ali napovedovati pred njihovo uradno objavo.

7. Posodobitev in ponovna potrditev

7.1 — Petletno obdobje

Akcijski načrt je sprejet za obdobje petih (5) let od dneva, ko začne veljati. Če ne pride do njegove obnovitve ali spremembe, ostane začasno v veljavi, vse dokler ni nadomeščen ali izrecno preklican.

8. Končne določbe in trajanje veljavnosti

8.1 — Akcijski načrt ne nalaga pravnih obveznosti. Njegov namen je strukturirati prostovoljno sodelovanje pri skrbništvu ter zagotoviti skladnost izvajanja s strateškim okvirom projekta Central BIC.

8.2 — Načelo kontinuitete

Ne glede na izstop ali zamenjavo posameznega člana ostaja ta Akcijski načrt v celoti veljaven in se nadalje uporablja za vse preostale deležnike.